

CSENDŐR

csak olyan cégnél vásároljon, amelynek hirdetését a

Csendőrségi Lapokban és a

Csendőrség Zsebkönyvében

olvassa, mert mi

hirdetőinket megválogatjuk és ellenőrizzük; hirdetést csak olyan teljesen megbízható cégtől fogadunk el, melytől olvasóink bizalommal vásárolhatnak;

minden egyes megrendeléssel, amit bajtársaink a mi hirdetőinknél eszközölnek, a „Csendőrségi Lapok“-at is támogatják, mert hirdetéseink eredményét növelik.

Annak a cégnek a hirdetését, amely ellen a legkisebb jogos kifogás merül fel, azonnal töröljük.

Ezért kérjük olvasóinkat, hogy minden felmerült panaszt velünk azonnal közölni sziveskedjenek.

Ideiglenes ruhagazdálkodási utasítás a m. kir. csendőrség számára.

BEVEZETÉS.

Ez az utasítás a m. kir. csendőrlegénységnek ruházattal és lábbelivel való ellátására, az erre vonatkozó nyilvántartások vezetésére és az elszámolások foganatosítására vonatkozó határozványokat tartalmazza.

Ezen határozványok pontos betartásáért a csendőrparancsnokok és a gazdasági hivatalfőnökök egyetemlegesen, anyagilag is felelősek. Az utasítást önkényűleg magyarázni, ennek határozványaiival, vagy szellemével ellenkező rendelkezéseket kiadni, itt elő nem írt előjegyzések vezetését vagy badványok felterjesztését elrendelni nem szabad. Ha egyes részletkérdéseket illetőleg kételyek merülnek fel, a belügyminiszter döntését kell kikérni, aki ezen utasítás megváltoztatására, módosítására, vagy kiegészítésére is egyedül illetékes.

I. FEJEZET.

A m. kir. csendőrlegénység felruházása.

1. §.

Általános határozványok.

A m. kir. csendőrlegénység felruházásához és lábbelivel való ellátásához tartozó cikkek, azok színe és alakja a csendőrségre vonatkozó

öltözeti és Felszerelési Szabályzatban van megállapítva.

2. §.

Ruházati tömegrendszer.

Ezen utasítás által szabályozott azt az eljárást, amely szerint a csendőregénység ruházattal és lábbelivel való ellátása történik, ruházati tömegrendszernek (röviden: tömegrendszernek) nevezzük.

A ruházat és lábbeli beszerzéséből és elkészítéséből felmerülő költségek az „Összesített tömegalap”-ból fedeztetnek, mely: az „Első tömegbetét”-ből és a „Tömegátalány”-ből áll.

Az első tömegbetétekre és tömegátalányokra szükséges összeget a belügyminiszter a csendőrség központi gazdasági hivatalának dologi csekk-számlájára havonta előlegesen kiutalja, melynek a tömegpénztári naplóban való kezelését és a beszerzésekből felmerülő kiadások fedezését a központi gazdasági hivatal eszközli. A központi gazdasági hivatalnak a tömegpénzeket gyümölcsösztetés végett — előnyös feltételek mellett — hitelképes takarékpénztárban kell elhelyezni.

Az összesített tömegalap kezeléséből és a csendőregénységnek a tömegrendszer szerinti felruházásából eredő egyéb bevételeket (pl. a takarékpénztárakban elhelyezett tőkék kamatait, hasznavehetetlen tömegbeli tárgyak elárverezéséből eredő összegeket stb.) külön alapban, az „Általános tömegalap”-ban kell kezelni.

Az összesített, valamint az általános tömegalap együttes kezelése a m. kir. csendőrség központi gazdasági hivatal „Tömegpénztár”-ában történik.

Az első tömegbetétet és a tömegátalányt együttesen „Tömegilleték”-nek; a tömegkönyv

félévi lezárásánál mutatkozó maradványt „Tömegkövetelés”-nek, míg a hiányt „Tömegtartozás”-nak nevezzük.

Az átvett ruházat tényleges értékének, vagy becsértékének a tömegköveteléssel, illetőleg a tömegtartozással való egybevetése után mutatkozó követelés összege a „Tömegvagyon”-t képezi.

3. §.

Első tömegbetét.

1. Rendeltetése és mérve.

Az első tömegbetét az Öltözeti és Felszerelési Szabályzatban rendszeresített ruházati cikkek és lábbelik első beszerzésére szolgáló átalány, amelynek összegét az anyagok árának és kiállítási költségeknek megfelelően időnként a belügyminiszter állapítja meg.

Az első tömegbetét jelenleg gyalogosok részére 185 pengő, a lovasok részére 220 pengő.

2. Igény.

A) az első tömegbetétre igénnyel bírnak:

1. a csendőrséghez felvett ujoncok és próbacsendőrök;

2. újból belépett volt csendőrök;

3. állandó, vagy meghatározatlan időre ideiglenesen nyugállományba helyezett, vagy végkielégítéssel elbocsátott csendőregények, ha a megejtett újabb felülvizsgálat eredménye alapján újra ténylegesítettnek.

B) Nem számítható fel az első tömegbetét:

1. a csendőrségtől „Nyilatkozat” alapján önként kilépett, de 30 napon belül a testületbe újból belépett egyének részére, mert ezeknek a kilépésükkor az általános tömegalapba bevétele-

zett tömegvagyonát az összesített tömegalapba kell visszautalni;

2. a meghatározott időtartamra, vagyis egy év vagy hat hónap tartamára ideiglenesen nyugdíjazottak után, mert ezek vagyonát a felülvizsgálat után eszközölt leszerelés alkalmával nem kell kifizetni, hanem a tömegpénztárban kell hagyni addig, míg az újabb felülvizsgálat eredménye szerint meghatározatlan időre ideiglenes, avagy állandó nyugállományba helyeztetnek.

4. §.

Tömegátalány.

1. Rendeltetése és mérve.

A tömegátalány, melynek összegét szintén időnként a belügyminiszter állapítja meg, a ruházat és lábbeli karbantartására és utánpótlására szolgál.

Tömegátalány fejében, rendfokozatra való tekintet nélkül jelenleg illetékes

- a) a gyalogosoknak:
évenként 90.— P,
havonként 7.50 P,
- b) a lovasoknak:
évenként 90.— P,
havonként 7.50 P.

2. Igény, annak kezdete és vége.

A tömegátalányra való igény, ha a csendőrséghez való felvétel a hó első napján történt, a felvétel napjával, a hó közben belépők után pedig a következő hó első napjával kezdődik.

A tömegátalányra való igény annak a hónapnak utolsó napján szűnik meg, melyben az illető csendőrlégénységi egyén bármely oknál fogva a csendőrség állományából fogyatékbba jut.

Betegség, továbbá illetékek melletti szabadság, fegyelmi vagy vizsgálati fogság, valamint a csendőrségben való meghagyás mellett börtönbüntetésre történt elítélés a tömegátalányra való igényt nem befolyásolják.

Polgári alkalmazás elnyerése céljából próbaszolgálatra történt ideiglenes szabadságolás esetén a tömegátalány a szabadságra bocsátás hónapjának végéig illetékes.

A tömegátalány mindenkor csak egész hónapra számítható fel és fizethető ki; azt tehát a hó egyes napjaira felosztani nem szabad.

3. Tényleges szolgálatételre alkalmazott nyugdíjasok tömegátalánya.

A nyugdíjuk beszüntetése és a mindenkori tényleges illetmények élvezete mellett, tényleges csendőrségi szolgálatételre ideiglenesen alkalmazott csendőrnnyugdíjasok részére a tömegátalány, a gazdasági hivatalok által havonta utólag kézhez fizetendő. Természetbeni ruházatra tehát igényük nincs.

Az általános tömegalappból előlegezett ilyen összegeket a gazdasági hivatalok kimutatásai alapján a központi gazdasági hivatal számítja fel az összesített tömeg terhére és téríti vissza a gazdasági hivataloknak.

5. §.

Igény a tömegvagyonra.

A) Elvi határozványok.

1. A tömegvagyon a csendőrlégénységnek csak feltételesen tulajdona. Annak, aki a testületben legalább 5 évig megszakítás nélkül szolgált és önhibáján kívül, leszerelési nyilatkozat alapján vétetett fogyatékbba, tömegkövetelését,

továbbá ruházatának becsértékét az esetleg fennálló kincstári tartozás levonásával, kezéhez ki kell fizetni.

2. Ötévi csendőrségi szolgálati idő letelte előtt a testületből önként kilépő csendőrök tömegvagyona az általános tömegvagyon javára bevételezendő.

3. Ha csendőrlegénységi egyén szökés, vagy saját hibája következtében távolíttatik el a testületből, tömegvagyonát szolgálati idejére való tekintet nélkül, ugyancsak az általános tömegvagyon javára kell bevételezni.

4. Ötévi csendőrségi szolgálati idő letelte előtt leszerelt, de 30 napon belül a testületbe visszalépett csendőrnek az általános tömegvagyonba bevételezett tömegvagyonát az összesített tömegalapba kell visszautalni.

Öt évnél hosszabb csendőrségi szolgálat után leszerelt — tehát tömegjogosult —, de 30 napon belül újból belépett csendőr a leszereléskor felvett tömegvagyon az összesített tömeg javára visszafizetni köteles. Ha azonban ez az összeg az első tömegbetét összegét meghaladta, akkor csak az első tömegbetét összegét fizeti vissza. A visszafizetésre indokolt esetben az osztályparancsnokság 6 havi törlesztést engedélyezhet; ebben az esetben azt az általános tömegvagyonból a kincstári tartozások kimutatásában történt előjegyzés mellett az osztály gazdasági hivatala előlegezi.

5. Havidíjasokká előléptetett csendőregyének részére tömegköveteléseket szolgálati idejükre való tekintet nélkül ki kell fizetni. A használatukban levő ruházat tulajdonukban marad, de ha kívánják, az megbecsülendő és a becsérték kezeikhez kifizetendő.

6. Elhalt véglegesített csendőrök tömegvagyona, a halál okára és a szolgálati idő tartá-

mára való tekintet nélkül az esetleges kincstári tartozások levonása után, mint hagyaték, az örökösök javára, a hagyaték tárgyalására hivatott bíróságnak szolgáltatandó be.

7. Elhalt próbacsendőrök és ujoncok tömegvagyont az általános tömegvagyonba kell bevételezni, ezek örököseinek tehát a tömegvagyonra igényük nincs. Az esetleges kincstári tartozás a tömegvagyonból levonandó.

8. Azoknak a csendőröknek, kik állandó nyugállományba helyeztettek, illetve akiknél a nyugdíjazás ideiglenessége az 1912. évi LXV. t.-c. 33. §-a értelmében 5 évre terjed, továbbá azoknak, akik végkielégítéssel bocsáttatnak el, tömegvagyonuk, vagyis tömegkövetelésük és ruházatuk becsértéke, szolgálati idejükre való tekintet nélkül kezeikhez kifizetendő.

A felülvizsgálat útján, de végkielégítés nélkül elbocsátott egyéneknek tömegvagyonukra igényük nincs, azt az általános tömegvagyon javára kell bevételezni.

9. Ellenben a meghatározott időtartamra, vagyis egy évre vagy hat hónapra, ideiglenesen nyugdíjazott csendőrök tömegvagyonukra csak akkor tarthatnak igényt, ha a hat hó, vagy egy év után újra megejtett felülvizsgálatásuk eredményének megfelelően határozatlan időtartamra nyugdíjaztatnak, vagy végkielégítéssel elbocsáttatnak. Ilyen egyének részére, ha újbóli ténylegesítésük után a testületből nyilatkozat alapján, tehát önként és önhibájukon kívül kilépnek, tömegvagyonukat csak abban az esetben szabad kifizetni, ha újbóli ténylegesítésük után előbbi beszámítható szolgálati idejükkel együtt a csendőrségnél megszakítás nélkül legalább 5 évet szolgáltak.

A nyugállományban töltött idő be nem számítható.

A meghatározott időtartamra nyugállományba helyezett csendőrökkel tehát leszerelésük alkalmával a leszámolást úgy kell megemlíteni, mint minden más fogyatékbba vett egyénnel, de tömegvagyonukat végleges, illetve a meghatározatlan időtartamra szóló ideiglenes (1912. LXV. t.-c. 33. §.) nyugállományba helyezésük, vagy végkielégítéssel való elbocsátásuk időpontjáig a tömegpénztárban kell hagyni.

Ha a meghatározott időre ideiglenes nyugállományba helyezett egyén tömegkövetelése a ruházat becsértékének betudásával az első tömegbetét összegét meghaladná, akkor az első tömegbetétet meghaladó tömegtöbbletet az illető részére a leszereléskor ki kell fizetni.

10. Ha egy határozott idő tartamára ideiglenesen nyugdíjazott csendőr elhal, akkor tömegvagyonával úgy kell eljárni, mintha az illető a tényleges állományban halt volna el.

11. Nyugellátás mellett fogyatékbba vett próbacsendőrök (ujoncok) tömegvagyonát az általános tömegvagyonba kell bevételezni

12. Meghatározott időtartamra ideiglenesen nyugdíjazott és a csendőrségnél legalább 5 évet szolgált csendőrnek tömegvagyonát abban az esetben is ki kell fizetni, ha az ideiglenes nyugállományban olyan büntetett követ el, mely a csendőrségből való elbocsátását vonja maga után.

13. Az 1931. III. t.-c. alapján polgári szolgálatra ideiglenesen alkalmazott csendőrök leszerelendők. Tömegvagyonuk részükre kézhez kifizetendő.

B) *Igény a tömegtöbbletre.*

Ha egy csendőrnek annyi tömegkövetelése van, hogy az az évi tömegátalány kétszeres összegét meghaladja, akkor a többlet az illető kérelmére és nyugtájára még akkor is kifizethető,

ha a csendőrségnél még 5 évet nem szolgált. Ily egyéneknek azonban az előírt mennyiségű tömegbeli cikkekkel ellátva kell lenniök.

C) *Tömegtartozás.*

Tömegtartozás akkor keletkezik, ha a tömeg kötelékébe tartozó egyén első tömegbetétjének és tömegátalányának együttes összege kisebb, mint a részére kiszolgáltatott tömegbeli cikkek értéke.

Ha a testületből fogyatékbba vett egyénnek — tekintet nélkül a fogyatékbba nemére — tömegtartozása van, e tartozást elsősorban a töle beszédett ruházati és felszerelési cikkek becsértékéből, azután a magánvagyonát képező közgazdálkodási követeléséből kell fedezni. Ha ezek a tartozás fedezésére elegendők nem volnának, a tartozás fennmaradt részét az általános tömegből az összesített tömegnek meg kell téríteni.

Az esetleges tömegtartozások megszüntetése vagy elkerülése céljából a legénységet önkéntes betétek fizetésére kötelezni nem lehet.

Végkielégítéssel a testületből szabadságot egyének tömegtartozásai — ha az előző bekezdésben megjelölt járulékokból teljesen fedezhetőek nem volnának — végkielégítésükből levonandók. E célból a fedezetlenül maradt tartozás összege a belügyminisztériumnak az illető egyén leszerelése után azonnal bejelentendő.

6. §.

Tömegbeli cikkek és azok viselési időtartama.

A tömeg terhére beszerzett és leszerelés alkalmával becslés alá vonandó cikkeket, azok viselési időtartamát, továbbá azt, hogy az egyes cikkekből hány darabbal kell minden csendőrt lehetőleg ellátni, a következő táblázat mutatja:

Darab	Pár	A tárgy megnevezése	Viselési időtartam	
			év	hó
2	—	Vadászkalap	1	—
1	—	Tollforgó tokkal	2	—
1	—	Tábori sapka	1	—
—	—	Dolmány	—	—
3	—	Posztó-	1	—
1	—	Szővet-	zubbony	2
1	—	Zsávoly-		1
3	—	Posztónadrág	gyaloglegénységnek	1
2	—		lovaslegénységnek	1
2	—	Lovagló (posztó) nadrág, lov.-legénységnek	1	—
1	—	Szővet-	nadrág	2
1	—	Zsávoly-		1
1	—	Börmellény	5	—
1	—	Mente, lovaslegénységnek	4	—
1	—	Ujjas vállgallér	3	—
2	—	Köpeny	3	—
2	—	Nyakra való	—	6
6	—	Zsebkendő	1	—
—	4	Kapca	—	3
3	—	Ing	pamutvászon	—
3	—	Alsónadrág		—
1	—	Ing	téli gyapot	2
1	—	Alsónadrág		1

Darab	Pár	A tárgy megnevezése	Viselési időtartam		
			év	hó	
2	—	Kardbojt (altiszti vagy tisztesi)	1	—	
2	—	Jelsípszínőr	1	—	
—	—	Kesztyű	fehér szarvasbőr	—	
—	1		fehér	—	
—	1		kötött	khaki	—
—	1			nvári téli	—
—	1	Sarkantyú felcsatoló ké-zülekkel	1	—	
1	—	Csővó	1	—	
1	—	Igazolvány-védőtok	1	—	
		Lovagló bőrfolt (pár)	—	—	
—	2	Csizma	gyaloglegénységnek	hosszúszárú	
—	2			félszárú	
—	2		lovaslegénységnek	hosszúszárú	
—	1			félszárú	
—	—	Csizmaanyag (pár)	hosszúszárú	zsfros bőrből vagy boxbőről	
—	—		félszárú		
—	—	Csizmafeljlesztőanyag (pár)	—	—	
—	—	Féltalp (pár)	—	—	

A táblázatban feltüntetett cikkeket a kiszabott mennyiségén felül is ki lehet szolgáltatni, de azok értékének az illető csendőr tömegkövetelését nem szabad meghaladnia. Elvül szolgáljon, hogy a csendőrök tömegbeli igényét a tömegvagyon korlátai között kell tartani, a tömegtartozást tehát minden körülmények között ke-
rültni kell. Erre különös figyelem fordítandó az első felszerelésnél, azért az újonnan felszerelők részére új cikkeket csak akkor szabad kiadni, ha becsült nincs raktáron és ha az új cikkek értékét az első tömegbetétből, valamint az első félévi tömegátalányból fedezni lehet.

7. §.

Szolgálatban tönkrement ruházat értékének megtérítése.

Szolgálatteljesítés közben (pl. tüzesetek, árvizek stb.) a csendőr hibáján kívül elpusztult tömegbeli cikkekért az általános tömegalappól kártérítés jár, mely az illető tömege javára bevételezendő.

Ez a kártérítés azonban nem terjed ki az elrongált, vagy elpusztult cikkek teljes beszerzési értékére, hanem az illető cikk értékének csak arra a hányadára, amely a még hátralevő viselési időtartamra esik. A hasznavehetetlenné vált tömegbeli cikkek a károsultnál meghagyandók.

Ha a szolgálatban megrongált vagy elpusztult tömegbeli cikk viselési időtartama már leteit, vagy ha az egész viselési időtartam egy-egyedrésznél több nem hiányzik, akkor mindkét esetben a viselési időtartam egy egész negyedét kell felszámítani, úgy, hogy minden tönkrement ruhadarab egész kiállítási, illetve eredeti beszer-

zési költségeinek legalább egynegyede téríttesék meg.

Ha a csendőr valamely tömegcikke ellenszegülési esetek alkalmával rongáltatik meg, akkor a kárt elsősorban az ellenszegülő köteles megtéríteni. Behajthatatlanság esetén a kárnak a csendőrségi általános tömegalappól leendő megtérítését esetről esetre a belügyminisztertől kell kérni.

8. §.

Tömegbeli cikkeknek önhibából való tönkretétele.

Tömegbeli cikkeknek szándékosan, gondatlanságból, pajkosságból, általában önhibából való tönkretétele, vagy önhatalmú elidegenítése, az okozott kár megtérítésén kívül, fegyelmi vagy büntetőbírósi eljárást is vonhat maga után.

A megrongált ruházati cikkek helyreállítási költségeit a vétkes viseli.

Ha a cikkek helyre nem állíthatók, akkor a kár gyanánt úgy a bírói, mint a közigazgatási eljárás alkalmával az új cikkekért a teljes érték, a már használtakért pedig a 7. §. szerinti becsérték számítandó.

II. FEJEZET.

A tömegbeli cikkek igénylése, előirányzása, átvétele és kezelése.

9. §.

Általános határozványok.

A csendőrlégénység felruházása, felfegyverzése és felszerelése, nemkülönbön a csendőrség kötelékéből bármely módon fogyatékba jutó légénység leszerelése az osztályparancsnokságok gazdasági hivatalainak hatáskörébe tartozik.

10. §.

Igény a ruházatra.

A tömegrendszer szerinti felruházásra a csendőrség tényleges állományába tartozó összes legénységi egyéneknek igényük van.

A legénységnek a ruházattal való ellátásra vonatkozó igénye a csendőrséghez történt felvétel napjával kezdődik és addig tart, míg az illető a csendőrség tényleges állományában megmarad; vagy pedig míg olyan állománycsoportba nem lép, amelyben ruházatát maga köteles beszerezni.

Elvül tekintendő, hogy minden két éven felül szolgáló csendőrnek a 6. §-ban előirt tömegbeli tárgyakkal lehetőleg ellátva kell lennie. A ruházati készlet kiegészítéséről és jókarban tartásáról a 15. §-ban foglalt határozványok értelmében az őrsparancsnok köteles gondoskodni.

Azt a csendőrt, aki „Nyilatkozat”-ban bejelentette, hogy elvállalt szolgálati kötelezettségének letelte után tovább szolgálni nem hajlandó, leszereléséig, vagy az esetleg utólag kiállított „Kötelező” beadásáig új tömegbeli cikkekkel nem szabad ellátni. Szükség esetén, de mindig csak a tömegkövetelés erejéig, ilyen egyének részére tömegük terhére, becsült tömegbeli cikkek kiadhatók.

11. §.

A tömegbeli cikkek kiszolgáltatása.

A csendőrörsökre beosztott legénység a szükségelt ruházati cikkek felvétele tekintetében, az őrsparancsnokság útján, az állományilletékes osztályparancsnokság gazdasági hivatalához van utalva.

Az anyaörsről ideiglenesen elvezényeltek a

szükségesnek mutatkozó cikkeket anyaörsük útján kapják.

Tartósan vezényelt más osztálybeli legénység a tömegbeli cikkekkel való ellátás tekintetében azon parancsnokság útján, ahova tartósan vezényelve van, ahhoz a gazdasági hivatalhoz van utalva, amelynek anyakönyvi állományába tartozik.

A szükséglet beszerzése rendes körülmények között, az örsök előirányzati beadványai alapján, kiadása pedig félévenként az őrsparancsnokságok útján történik. Előre nem látott sürgős esetekben a szükséglet soronkívül pótelőirányzattal igényelhető a gazdasági hivatalból, mely az igényelt cikkek szondakénti megrendeléséről és sürgős kiszállításáról gondoskodni köteles.

Az első kiképzés alatt álló újoncokat és próbacsendőroket, továbbá az önként visszalépő, valamint a nyugállományból tényleges állományba visszavett csendőroket az állományilletékes osztályparancsnokság gazdasági hivatala elvileg a 14. §-ban foglaltak szerint a lehetőséghez képest a becsült készletből ruházza és szereli fel. Ezzel szemben a csendőrségi szolgálatételre már beosztott összes legénység ruházatának utánpótlása az új készletből történik. Ezeknek becsült ruházat csakis abban az esetben adható, ha nagyobb mennyiségű becsült készlet van raktáron és ezért arra a belügyminiszter engedélyt adott.

Kellő mennyiségű készlet esetén külön engedély nélkül is kiadhatók a raktári becsült készletből az egyéni tömeg terhére az alább felsorolt cikkek:

1. Altiszti kardbojtok csakis a csendőrből őrmesterré újonnan előléptetett legénység részére.
2. Egy drb szövetzubbony és egy drb szó-

vetnadrág csakis a próbaszolgálati idő letelte után véglegesített legénység részére a véglegesítéskor.

3. A lovasítás vagy gyalogosítás alkalmával (lásd 21. §.) szükséges egyenruházati cikkek, beleértve egy drb mentét is.

4. Egy drb bőrmellény a teljesen használhatatlenné válás után kiselejtített bőrmellény pótlására bármely legénységi egyén részére.

5. Csizmafejelési anyagok és féltalpak a tanalosztályoknál kiképzés alatt álló próbacsendőrök részére.

12. §.

Méretnagyságok nyilvántartása.

A tömegbeli ruházati cikkek közül a köpenyt, zubbonyt, pantallót és lovaglónadrágot testméret szerint, míg a kalapot, sapkát, inget, gatyát és kesztyűt, továbbá a lábbelit megfelelő nagyságszám szerint kell kiadni.

Ennélfogva az állományban levő minden egyes tömegrészes ruhaméreteiről a szerződötett vállalkozó által egy „Nyilvántartási jegyzék” vezetendő a 2. számú melléklet mintája szerint. Ebbe a nyilvántartási jegyzékbe a legénység neve betűsorban irandó be; helyes vezetéséért a vállalkozó felelős. Ebből folyólag minden bevonuló próbacsendőr az első felszerelés alkalmával a vállalkozó vagy szakértő megbízottja által, illetve ha az helyben nincs, a felszerelést eszközöző gazdasági hivatal átalakításokra szerződötett szabója által megméréndő. Utóbbi esetben a gazdasági hivatal a méreteket a vállalkozóval haladéktalanul közölni tartozik avégből, hogy azokat nyilvántartási jegyzékbe bevezesse.

Abban az esetben, ha elhízás vagy lesóványodás következtében a ruhaméretek helyesbí-

tése válik szükségessé, azt a szakaszparancsnok a 3. sz. minta szerint szerkesztett mértékkimutatásnak a gazdasági hivatalhoz való beküldése mellett esetrol esetre bejelenti, a gazdasági hivatal pedig a vállalkozóval közli.

Abból a célból, hogy az összes örs- és szakaszparancsnokok a ruhaméret helyes felvételében kellő tájékozást nyerjenek, ott, ahol az álmódon szerződötett vállalkozó van, az örsparancsnokképző iskolások a vállalkozó szabásza által, ott pedig, ahol szerződötett vállalkozó nincs, a gazdasági hivatal átalakításra szerződötett szabója által, a tanfolyam tartama alatt, a szakszerű méretvételben néhány órán át oktatók; az oktatásért azonban külön díjazás nem igényelhető.

A raktárolt becsült ruházati cikkek, ha azok a testméreteknek nem felelnek meg, a felszerelő tömegének terhére átalakítandók, illetve testhez igazítandók.

Vadászkalapoknál és sapkáknál a fejbőség, míg a kesztyűknél, továbbá az ingeknél, gatyáknál és lábbelieknél azok nagyságszáma a ruhaszükségleti előíranyzatba közvetlenül ezen tárgyak megnevezése után bejegyzendő. Ezek a cikkek a nagyságszámoknak megfelelőleg adandók ki a gazdasági hivatal által.

A kalap- és sapkabőség, valamint az ing, gatyá, kesztyű és lábbeli nagyságszámait a felszerelés alkalmával a ruházati méretekkel egyidejűleg a felszerelést eszközöző gazdasági hivatal által állapítandók meg és jegyzendő be a felszerelők ruha- és fegyverzeti könyvecskéibe.

13. §.

Tömegkönyv, ruha- és fegyverzeti könyvecske.

Hogy a gazdasági hivatalok raktárába kiszállított és onnan a legénységnek kiadott tömeg-

beli cikkek elszámolhatók és nyilvántarthatók legyenek, a gazdasági hivatal minden egyes tömegrészest a 4. számú minta szerinti „Tömegekönyv”-vel, valamint az 5. számú minta szerinti „Ruha- és fegyverzeti könyvecske”-vel köteles ellátni.

Az első felszerelés alkalmával kiadott tömegbeli cikkek a tömegekönyvbe, valamint a ruha- és fegyverzeti könyvecskébe a gazdasági hivatal által a kiadás után azonnal bevezetendők és pedig külön csoportosítva az új és külön a becsült tárgyak.

A rendes félévi, avagy pótelőirányzat alapján kiadott új tömegbeli cikkeket átvétel után az őrsparancsnok jegyzi be a ruha- és fegyverzeti könyvecskébe, a gazdasági hivatal pedig a kifogástalan átvételt igazoló záradékkal ellátott előirányzatok alapján a tömegekönyvbe.

Az új cikkeknel a beszerzési, illetve előállítási árakat, a becsült tárgyaknál pedig a becsértéket a tömegekönyvbe szintén fel kell jegyezni.

A tömegekönyv a gazdasági hivatal által, a ruha és fegyverzeti könyvecske pedig az őrsparancsnokság által őrzendő meg, tartósan elvezényeltéké azon parancsnokság által, ahová vezényelve vannak.

A nem őrsökre, hanem egyéb szolgálati helyekre beosztott legénység részére kiadott tömegbeli cikkeket és a ruha- és fegyverzeti könyvecskéket, a fenti módok szerint, a közvetlen előjáró kezeli.

A tömegekönyvbe minden félév végével az illetékszerű tömegátalányt, újonnan belépőknel az első tömegbetétet is, továbbá más, az összesített tömeget illető bevételeket (pl. megrongált vagy megsemmisített tömegbeli cikkek becsértékének térítményeit, stb.), valamint az összesi-

tett tömeget terhelő kiadásokat (pl. ruhaátalakítási költségek, a kiadott új ruházati cikkek ára, a becsült tárgyak becsértéke stb.) a gazdasági hivatal vezeti be. A bevételek és kiadások egybevetendők és így a követelés vagy az esetleges tartozás is kimutatandó.

Az így lezárt tömegekönyvek a gazdasági hivatal által rendes körülmények között a félév vége előtt 8—10 nappal az illetékes őrsparancsnokságnak, illetve a közvetlen előjáró parancsnokságnak kiadandók, hol a lezárás, ha az a tömegetulajdonos által is helyesnek találtatott, általa és két tanu által aláírandó és a gazdasági hivatalhoz visszaküldendő. Amennyiben azonban a tömegbeli cikkek kiadása valamely körülménynél fogva késik, úgy a tömegekönyvek csak a félévre előirányzott cikkeknek a legénység által történt átvétele után zárhatók le és küldhetők ki az őrsökre.

Abban az esetben, ha a tömegetulajdonos a lezárás ellen bármely okból kifogást emelne, köteles az őrsparancsnok a felhozott, kellőleg megindokolt észrevételeket a tömegekönyv felterjesztése mellett a gazdasági hivatalnak bejelenteni, ahol az esetleges hibák helyrehozandók, vagy a tömegetulajdonos kellőleg felvilágosítandó.

A tömegbeli új cikkeknek időről-időre megállapított árai a gazdasági hivatalok által az őrsökkel mindenkor közlendők.

14. §.

Az újoncok és próbacsendőrök felruházása.

Ha valamely egyén a csendőrséghez próbaszolgálatra felvétetett, erről a kerületi parancsnokság azt az osztályparancsnokságot, amelynek anyakönyvi állományába a felvett egyén beosz-

tatott, haladéktalanul értesíti. Az újoncokat (próbacsendőröket) tényleges szolgálatra úgy kell behívni, hogy mindig a hónap első napján vonuljanak be.

A felvett egyén a csendőrségi eskü letétele után felruházás és felszerelés végett a gazdasági hivatalhoz utasítandó és csak annak megtörténte után utalandó be kiképzés végett csendőriskolába.

A próbacsendőrök és újoncok első felruházását és felszerelését a gazdasági hivatal főnöke a hozzá beosztott raktárkezelő segédmunkások segítségével az osztályparancsnok jelenlétében eszközzi; a felszerelésnél a vállalkozónak vagy megbízottjának, illetőleg az átalakításokra szerződöttest szabónak is jelen kell lennie.

A próbacsendőrök és újoncok részére ruházatot az első tömegbetét és a félévi tömegátalány terhére lehet kiadni.

A felruházás elvileg a becsült készletből történik. Ha azonban valamely cikk becsült készletben nem volna, vagy ha az a felruházandónak még átalakítás esetén sem felelne meg, a szükségletet a szerződöttest vállalkozónál új cikként azonnal meg kell rendelni, aki azt soronkívül, 14 napon belül elkészíteni tartozik.

A felszerelőt az ezen utasítás 6. §-ában felüntetett cikkek teljes mennyiségével csak az esetben szabad ellátni, ha egyrészt a raktárban a létszámhiányra szükséges mennyiségen felül is van becsült készlet és másrészt, ha új cikkekkel való ellátás esetén sem keletkezik tömegtartozás. A tömegtartozás elkerülése végett a gazdasági hivatal főnöke akként eszközölje a felszerelést, hogy a felszerelő a következő félévi rendes előirányzattal igénylendő új cikkek kiszállításáig megfelelően legyen felruházva. Minden

felszerelőt azonban a ruházati cikkek közül három posztózubbonnyal és nadrággal, egy köpennyel, egy-egy zsávolyzubbonnyal és nadrággal, két pár félszárú csizmával és három rend fehérneművel, azonkívül a 6. §-ban meghatározott egyéb cikkek teljes mennyiségével el kell látni, azonban posztózubbonny és nadrág a becsült készletből csak 2—2 darab adható ki, míg 1—1 darab posztózubbonnyt és nadrágot új cikként a szerződöttest vállalkozónál azonnal meg kell rendelni.

A kiszolgáltattott becsült ruházati cikkeket, melyeken helyreigazítás, illetve testhez igazítás szükséges, a vállalkozónak, illetve az e célra szerződöttest szabónak kell átadni. A megállapított helyreigazítások egy a ruhadarabba helyezendő papírlapra tintairónnal feljegyzendők, ez a feljegyzés a ruhadarab beszállításánál a munkálatok helyes elvégzésének ellenőrzésére is szolgál. Ilyen átalakításoknak, javításoknak a lehető legrövidebb idő alatt kell elkészülniök.

A becsült ruhadarabokon végzendő munkálatok árai a gazdasági hivatal által a vállalkozóval, illetve az erre a célra szerződöttest szabóval egyetértőleg évről-évre írásbeli egyezményben megállapítandók; az egyezményt a kerületi parancsnok hagyja jóvá.

A becsült tárgyakról a gazdasági hivatal a 6. sz. minta szerint „Raktári leltár”-t vezet, melybe a kiadott cikkek darabszáma és becser-téke pontosan bevezetendő, az átvételt pedig a felszerelő „Az átvétel elismerése” című rovatban névaláírásával elismeri.

Az újoncok és próbacsendőrök által magukkal hozott polgári ruházat gondosan elcsomagolandó; a csomag a tulajdonos saját, ilyen hiányában a gazdasági hivatal pecsétjével ellátandó és a próbaszolgálati idő tartama alatt az iskola,

illetve külszolgálatra beosztás esetén, az őrsparancsnokság által megőrzendő.

Véglegesített csendőrök polgári ruházata rendelkezésükre bocsájtandó.

15. §.

A tömegbeli cikkek előírányzása.

A tömeg kötelékébe tartozó csendőregyének tömegbeli cikkeket az előírányzati időszak végével fennálló tömegkövetelésük erejéig kérhetnek.

A 7. sz. és 8. sz. mellékleten feltüntetett minták szerint, vagyis külön a felsőruházatról (köpeny, zubbony, pantalló és lovaglónadrág, valamint mente, ujjas vállgallér, zsávolyzubbony és zsávoly nadrág egy pár bokakötővel) és külön a többi tömegbeli cikkekről, az őrsparancsnok felügyelete mellett, minden egyes csendőr által szerkesztett s a szakasparancsnok által felülvizsgált és záradékolt ruhaszükségleti előírányzatot minden év április és október hó 1-ig egy-egy példányban az állományilletékes osztályparancsnokság gazdasági hivatalába kell beküldeni.

Khakiszínű szövetből (ú. n. kamgarnból), valamint zsávolyból készülő nyári zubbonyok és nadrágok, továbbá ujjas vállgallérok (posztóból), végül khakiszínű nyári kötött kesztyűk csakis az október hó 1-ére esedékes, vagyis a következő év I. felére szóló előírányzatokkal, míg menték, köpenyek, téli gyapotíngék és alsónadrágok, valamint téli kötött kesztyűk csakis az április hó 1-ére esedékes, vagyis az év II. felére szóló előírányzatokkal igényelhetők.

A felsorolt cikkeket pótelőírányzattal is csak az előbb meghatározott időszakokra szabad igényelni. Egyéb cikkek a szükséghez képest bármely időszakra igényelhetők.

Olyan örsökön, amelyek egyszersmind szakaszszékhelyek, a ruhaszükségleti előírányzat a szakasparancsnok felügyelete alatt szerkesztendő meg.

Előzőleg már előírányzott, de még ki nem adott cikkeket az előírányzatba újból nem kell felvenni.

Abból a célból, hogy a szemléelő tisztí eljárók, elsősorban a szárnyparancsnokok szemléik alkalmával meggyőződhesenek arról, vajjon az előírányzatok helyesen szerkesztettek-e, továbbá, hogy az észlelt hiányosságokra és azoknak a legközelebbi előírányzat szerkesztése alkalmával leendő kiegészítése, illetve helyrehozatalára nézve az őrs- (szakasz-) parancsnokot utasíthatásuk, a betérjesztett előírányzatok iktatással ellátott fogalmazványait az őrsön kéznél kell tartani. Ezenfelül minden csendőrt előírányzatának 8-adrét papírra írt kivonatával is el kell látni, hogy áthelyeztetése esetén új őrsparancsnoka az előírányzatról tájékozva legyen. Ezen kivonat a ruha- és fegyverzeti könyvecskében tartandó.

A szárnyparancsnok az előírányzatot, ha az a gazdasági hivatalhoz még nem küldetett volna be, szemléje alkalmával megvizsgálja s ha szükségesnek látja, helyesbíti, de szem előtt kell tartania, hogy a tömegtartozás elkerültesse és hogy tömegbeli cikkeknek a rendes szállítási időn kívüli kiküldése szükségessé ne váljék.

Ha az előírányzat a gazdasági hivatalhoz már beküldetett, a szárnyparancsnok minden változtatást, melyet az előírányzat fogalmazványában tett, haladéktalanul közöl a gazdasági hivattal. A gazdasági hivatal e közlés alapján a helyesbítéseket a nála levő előírányzatokon keresztülveteti és azokat csak akkor nem fogantositja, ha a megrendelések kiszabás végett a vállalkozónak már kiadattak.

Ha a szárnyparancsnok szemléje alkalmával azt észleli, hogy egyes cikkek időelőtt és nagyobb mennyiségben válnak hasznavehetetlenné, az okot kipuhatolja, megfelelően intézkedik és intézkedéseit tudomásul, esetleg további intézkedés végett az osztályparancsnokságnak bejelenti.

Az őrsökön kívül máshova beosztott legénység ruhaelőírányzatát a közvetlen tisztí elöljáró ellenőrzi, záradékolja és küldi meg a gazdasági hivatalnak.

A gazdasági hivatalok kötelesek a beérkezett előírányzatokat különösen abban a tekintetben megvizsgálni, hogy az előírányzott cikkek árai nem haladják-e felül a tömegkövetelést.

16. §.

Utólagos előírányzás.

A ruházati és felszerelési cikkekben mutatózó, de előírányzatba még fel nem vett sürgős szükségletek pótelőírányzattal igénylendőek.

Pótelőírányzatnak a következő esetekben lehet helye:

a) a kerületi parancsnokság külön rendelkezése alapján;

b) ha előre nem látott okoknál fogva egyes cikkekben nagyobb szükséglet állana be;

c) ellenszegülések vagy elemi csapások következtében beállott károsodások esetében;

d) újoncok és próbacsendőörök véglegesítése alkalmával;

e) nyugdíjazott legénység ténylegesítése alkalmával, ha az illető becsült készletből megfelelően felszerelhető nem volt.

17. §.

A tömegbéli cikkek átvétele az őrsökön.

Az előírányzott tömegbéli cikkek zsákokba csomagolva postán szállíthatnak ki az őrsökre.

Az érkező ruházati küldeményeket a postán az őrsparancsnokból és egy csendőrből álló bizottság veszi át.

Minden egyes csomag tartalma a benne elhelyezett előírányzatokban van felsorolva.

Az átvételnél a csomagok számát, azok külső állapotát és lezárását ellenőrizni kell. Ha valamely csomag sérült, akkor azt a postahivatalnak jelenlétében meg kell mérni és fel kell bontani, hogy az esetleges sérülés vagy hiány még ott a postahivatalban megállapítható legyen.

A leletről a hiányzó cikkek nemének és mennyiségének felemlítése mellett jegyzőkönyvet kell felvenni, melyet a postai alkalmazott is aláír. Ezen jegyzőkönyvet további eljárás végett a gazdasági hivatalnak kell beküldeni.

Ha sérülés a csomagok egyikén sem mutatkozik, azok átveendőek és az őrsre szállítandók, ahol bizottságilag felbontatván, a cikkek darabszám szerinti átvétele foganatosítandó.

Ha a csomagok felbontásánál mégis hiány, vagy a tartalom sérülése észleltetnék, akkor erről a bizottságnak jegyzőkönyvet kell felvennie, melyet az őrsparancsnok a gazdasági hivatalhoz terjeszt be.

A gazdasági hivatal raktárából átvett, vagy posta útján érkezett cikkeket azok tulajdonosai az őrsparancsnok, illetve a közvetlen előjáró jelenlétében felpróbálják; ha valamely ruhadarab a csendőr testéhez nem illenék, a hiány vagy hiba az előírányzat megfelelő rovatában megjelöl-

lendő és az előirányzattal együtt közvetlenül a vállalkozónak visszaküldendő.

Kifogástalan ruházati cikkek átvétele az előirányzatban névaláírással igazolandó, az előirányzat pedig a gazdasági hivatalnak haladéktalanul beküldendő.

Az őrsparancsnok által megvizsgált és az illető csendőr által is kifogás nélkül átvett ruházat, vagy lábbeli utólag a vállalkozóval szemben kifogás tárgyát nem képezheti.

A ruhászakok ugyancsak postán oda küldendőek vissza, ahonnan azokban a ruházat érkezett.

A postaköltség az általános tömeget terheli.

18. §.

A tömegbeli tárgyak feletti rendelkezési jog.

A legénység használatában lévő összes tömegbeli cikkek annak csak feltételes tulajdonát képezik. Ennélfogva a tömegbeli cikkeket, ha azok hasznavehetetlenek is, egymás között ki-cserélni, eladni vagy elajándékozni nem szabad; ha a csendőr bármely oknál fogva fogyatékbá vétetik, használatban levő összes tömegbeli cikkeket bebecslés és raktárolás végett, a gazdasági hivatalba beszolgáltatót köteles.

19. §.

Havidíjassá kinevezett legénység tömegbeli cikkeivel való eljárás.

Ha valamely altiszt vagy csendőr havidíj élvezetével egybekötött rendfokozatba előlép, akkor leszerelendő és tömegbeli tárgyai becslés alá vonandók; a becsült cikkek a 9. sz. minta szerinti leltárba bevételezendők.

Ha azonban ruházatát megtartani kívánja, azt részére át kell engedni, az átengedett ruházatot pedig a becslésnél nem kell tárgyalni. Ha pedig a ruházat helyett annak becsértékét kéri, részére a tömegkövetelés és a ruházat becsértéke is kifizetendő.

20. §.

Áthelyezések alkalmával követendő eljárás.

Az áthelyezett egyén összes tömegbeli cikkei, valamint ruha- és fegyverzeti könyvecskéjét új állomáshelyére magával viszi; kincstári szerelvényi tárgyait azonban csak akkor viszi magával, ha az áthelyezés a gazdasági hivatal körletén belül történt.

Más gazdasági hivatal körletébe történt áthelyezés esetén a gazdasági hivatal az áthelyezett fegyverzetét, szerelvényét és lőszerét bevonja; ezekkel az új állomáshelyre nézve illetékes gazdasági hivatal szereli újra fel. A fegyverzet és szerelvény bevonása, illetve kiadása a ruha- és fegyverzeti könyvecskébe az illető gazdasági hivatalok által vezetendő be.

21. §.

Eljárás gyalogcsendőr lovasítása és lovascsendőr gyalogositása esetén.

Gyalogcsendőr lovasítása esetén a gyalog- és a lovascsendőr első tömegbetétjei közötti különlet tömege javára irándó, de lovascsendőr gyalogositása esetében a tömegbetétkülönlet az illető tömegéből nem vonandó le.

A lovasított csendőrnek lovasruházattal és viszont gyalogositottnak gyalogcsendőr-ruházattal való ellátása tömegének terhére lehetőleg a

becsült készletből történik. Evégből az illető a gazdasági hivatalhoz berendelendő.

A gyalogosított csendőrtől csak azokat a tömegbeli ruházati cikkeket kell elvenni és becslés alá vonni, amelyeket mint gyalogcsendőr nem használhat; ezek becsértékét tömege javára kell írni; a becsült tárgyat pedig leltárilag kell kezelni.

A gyalogosított csendőrtől bevont felesleges lovascsendőrruházatról a 10. sz. melléklet szerint, külön becslési jegyzőkönyv állítandó ki, amelyet a becsült ruházati cikkek leltárának illető tételénél kell megőrizni; a cikkek az illető csendőr ruha- és fegyverzeti könyvecskéjében leírandók, a becsár pedig tömegkönyvében javára írandó.

A lovas tömegátalány a lovasított részére a lovasítás napjától, a gyalog tömegátalány pedig a gyalogosított részére a gyalogosítás napjától kezdődőleg folyósítandó.

A lovasítás, illetőleg a gyalogosítás mindig a hó elsejével foganatosítandó.

A lovasított csendőr gyalogruházata birtokában hagyandó.

A lószerelevény az illető szolgálati lónál meghagyandó addig, míg a ló fogyatékbá nem jut; ennél fogva oly esetekben, amidőn a lovascsendőr lóval együtt helyeztetik át, a lószerelevény a lóval együtt szállítandó.

22. §.

A távollevők, vezényelték és felülvizsgálatra berendelték felruházása.

1. Az állományilletékes őrstől ideiglenesen távollevők az igényelt tömegbeli ruházati cikkeket az állományilletékes őrsparancsnokság közve-

títésével, azon őrsparancsnokságtól kapják kézhez, amelyhez vezényelve vannak.

Arra nézve, hogy a kerület vagy osztály törzséhez, a lovasalosztályhoz, iskolába vagy más őrsre ideiglenesen vezényelt legénység milyen ruházati cikkeket vigyen magával, a vezénylésre vonatkozó rendeletben kell intézkedni. Ha azonban a rendeletben erre vonatkozólag intézkedés nem történék, az őrsparancsnok határozza meg, hogy az elvezényelt milyen ruházati cikkekkal ellátva induljon útba.

A visszamaradó ruházatról az elvezényelt csendőr jegyzéket készít és az őrsparancsnoknak átadja, aki azt az illető csendőr ruha- és fegyverzeti könyvecskéje mellett megőrzi. A visszahagyott ruházatot az őrs az általános tömegalap terhére gondolja. Ha ruházat utánküldése válik szükségessé, az a javadalmazás terhére történik.

A felülvizsgálatra rendelt egyén, ha őt a felülvizsgálóbizottság csendőrségi szolgálatra alkalmatlannak osztályozta, őrsparancsnoka által leszerelés végett az illetékes gazdasági hivatalhoz indítandó útba.

23. §.

Betegek, ideiglenesen szabadságoltak és fogságba jutók felruházása.

1. Kórházba menő betegek három pár fehérneműt, egy sapkát, zubbonyt, köpenyt, nadrágot, csizmát, kesztyűt, nyakravalót és járőrtáskát visznek magukkal, de az időjáráshoz és a kórház távolságához képest téli inget és téli gatyát is magukra vehetnek.

Szolgálatteljesítés közben az őrsállomás helyén kívül megbetegedett legénység sürgős

esetben a nála lévő teljes felszereléssel is átadható a kórháznak, de az 1. pontban írt ruházattal való utólagos ellátásáról és fegyverzetének átvételéről az őrsparancsnok utólag gondoskodni tartozik.

A kórháznak át nem adható legénységi szerelvényi és fegyverzeti cikkeknek az illetékes őrsre való mielőbbi elszállítása iránt, a kórház állomáshelyén levő őrs, illetve ha a kórház székelyhelyén őrs nem volna, az illetékes őrs intézkedik, mely a szállítási költségeket is előlegezi és azok megtérítését a gazdasági hivatalból kéri. A gazdasági hivatal a kiadást igazoló okmány alapján, felsőbb engedély nélkül, a javadalmazás terhére végleg elszámolja.

Ha a kórházban levő beteg ruházatának pótlása válik szükségessé, azt a javadalmazás terhére az illetékes őrs közvetlenül a kórháznak megküldi.

2. A kórházból megszököttek után visszamaradt ruházati cikkek a kórház állomáshelyén levő őrs átveszi és annak az illetékes őrsre való szállítása iránt intézkedik. Ha a kórház székelyhelyén őrs nincsen, akkor ezt a megszökött állományilletékes őrsre tartozik foganatosítani. A ruházat szállításából felmerült költség az őrs által előlegezendő és megtérítése az illetékes gazdasági hivaltaltól kérendő, mely a kiadást igazoló okmány alapján, felsőbb engedély nélkül, a javadalmazás terhére elszámolja.

3. Gyógyfürdőbe beutaltak teljesen használható és jókarban levő ruházattal látandók el. Felruházásukra nézve egyébként az esetleg kiadott külön intézkedések mérvadók.

4. Szabadságra menő legénység rendes használatra, egyrendbeli teljesen használható ruházatot vihet magával. A többi cikkei úgy, mint vezénylések alkalmával, jegyzék mellett az őrs-

parancsnoknak átadandók, aki azoknak a szabadságra távozó költségére leendő gondozása iránt intézkedik.

5. Fogházba átadott csendőrök a használatukban lévő legelviseltebb ruházati cikkekkel látandók el és pedig oly mennyiségben, amint az a megbetegedettek részére kórházba való átadás alkalmával elő van írva. Azonkívül az illető egyén a becsült, vagy hasznavehetetlen készletből tömege terhére, vagy ha tömegkövetelése nem volna, az általános tömeg terhére egy-egy munkára való zubbonyal és nadrággal is ellátandó.

A többi ruházati, szerelvényi és fegyverzeti cikkei, magántárgyaival együtt, az őrsparancsnok által jegyzék mellett átvéve, gondozandók mindaddig, míg az illető vizsgálat alatt van, vagy pedig, míg idevonatkozólag az osztályparancsnokság intézkedik.

Ha a fogságba helyezett csendőrt a bíróság a csendőrségből való elbocsátása mellett fogságra ítélte, összes kincstári és tömegbeli tárgyait a ruha- és fegyverzeti könyvecskével együtt, a javadalmazás terhére, a gazdasági hivatalhoz kell beküldeni. Az illető magántulajdonát képező tárgyakkal való elbánás tekintetében, az elítélt meghallgatása után, a kerületi parancsnokság intézkedik; addig azokat az őrsparancsnokság őrzi meg.

6. A csendőrségből való elbocsátás mellett fogságra ítéltnek az őrs által a gazdasági hivatalhoz beszállított ruházati cikkei becslés alá vonandók, a tömegvagyonkimutatás pedig a központi gazdasági hivatalnak megküldendő.

7. A tömegkötelékből eligazított elítélt részére, a honvédfogházban esetleg szükséges ruházati cikkek a hasznavehetetlen, ilyenek hiányában a legolcsóbbra becsült készletből a 11.

sz. minta szerinti kimutatás kíséretében a gazdasági hivatal küldi meg. Az így kiadott becsült tárgyak a vonatkozó leltárban kiadásba helyezendők, becsértékük hasonló kimutatás alapján a gazdasági hivatal által a javadalmazásból megtérítendő és a központi gazdasági hivatalhoz az összesített tömeg javára beszolgáltatandó.

Az elbocsátottnak átadott hasznavehetetlen tömegbeli cikkek átvételét igazoló nyugtát a gazdasági hivatal irattározza.

24. §.

Szőkevények tömegbeli cikkeivel való eljárás.

Ha valamely csendőr megszökik, az örsön visszamaradt ruházata, szerelvényi és fegyverzeti cikkei az örsparancsnok és egy csendőr által számbaveendők és a ruha- és fegyverzeti könyvecskével együtt a gazdasági hivatalnak beküldendők.

A beküldött tömegbeli cikkeket a gazdasági hivatal becslés alá vonja és a vonatkozó tömegvagyoni-kimutatást a tömegkövetelésnek az összesített tömegből a javadalmazásba való átutalása végett a központi gazdasági hivatalnak megküldi.

A szőkevény által magával vitt kincstári és tömegbeli cikkeknek bíróilag megállapított kártérítési összegét a kerületi parancsnokság hajtja be, miért is minden szőkevénynek nyilvánított egyén vagyoni viszonyairól az osztályparancsnokság által helyhatósági bizonyítvány szerzendő be és az a kerületi parancsnoksághoz felterjesztendő.

A szőkevénynek az örsön maradt magántárgyai az örsparancsnok és egy csendőr által szintén számbaveendők és azokról egy külön jegyzék

terjesztendő fel az osztályparancsnoksághoz. Ezen tárgyak további felsőbb intézkedésig az örsön maradnak.

25. §.

Elhalt legénység tömegbeli cikkeivel való elbánás.

Elhalt legénységi egyéneken egy zubbony, nadrág, ing és gatyá megahagyandók.

Kórházban elhaltak után visszamaradt cikkeket a helyben levő örs veszi át és a javadalmazás terhére az illetékes gazdasági hivatalnak beszállítja és erről a beküldött tömegbeli tárgyak megjelölése mellett, egyidejűleg az állományilletékes örsparancsnokságot is értesíti. Ha a kórház helyén örs nem volna, akkor az elhalt után visszamaradt ruházatnak a gazdasági hivatalhoz való megküldése iránt a kórházat az állományilletékes örs keresi meg.

Az elhaltaknak a testén hagyott ruházaton kívül hátramaradt ruházata, valamint a kincstári szerelvénye és fegyverze, a ruha- és fegyverzeti könyvecskével együtt, a javadalmazás terhére a gazdasági hivatalhoz beszállítandó.

Ha az elhalt hátrahagyott ruházata, vagy szerelvénye helyreigazítást, vagy kitisztítást igényelne, az még a becsmagolás előtt foganatosítandó és az abból felmerült költségekről, — melyeket az örs előlegez — a költségzsámbla, a hagyatékbeli való megtérítés végett, az osztályparancsnoksághoz felterjesztendő.

Ragályos betegségben elhalt csendőr ruházatának fertőtlenítéséből felmerült költségek a hagyaték terhére számolandók el, az előírt fertőtlenítés megtörténte azonban az orvos által, vagy külön számlán igazolandó.

Ha egy ragályos betegségben szenvedett, vagy elhalt csendőr egyes ruházati cikkei orvosi

vélemény alapján meg kellett semmisíteni, vagy ha valamely cikk öngyilkosság alkalmával hasznavehetetlenné vált, ezek árának megtérítését nem lehet követelni, de erről a gazdasági hivatalnak jelentést kell tenni. Az öngyilkosság alkalmával hasznavehetetlenné vált ruházatot az illető egyén ruha- és fegyverzeti könyvecskéjében le kell írni s azzal az osztályparancsnokság rendelkezése szerint kell eljárni.

Az osztályparancsnokság köteles arról gondoskodni, hogy az elhalt csendőr által hátrahagyott ruházat kitisztított, esetleg fertőtlenített és helyreigazított állapotban a gazdasági hivatalhoz mielőbb beszállíttassék, ahol a beszállított cikkek becslés alá vonandók. A tömegvagyonkimutatást a központi gazdasági hivatalhoz kell beküldeni.

26. §.

A csendőrségből kilépők leszerelése és ruházattal való ellátása.

A csendőrségből kilépő legénységet összes ruházatával, fegyverzetével, szerelékével és kizárólagoszerével a gazdasági hivatalhoz kell útba-íntani, mely a leszerelést és leszárolást, illetve az eligazítást foganatosítja.

A gazdasági hivatalhoz leszerelés végett bevonuló legénységet a használatában lévő legviseltőbb tömegbeli ruházatban kell útba-íntani; többi ruházatát a leszerelő teljesen rendbehozva, kifogástalan tiszta állapotban, az őrsparancsnok személyes jelenléte és felelőssége mellett az őrsparancsnokság pecsétnyomójával lepecsételt csomagban szállítja be a gazdasági hivatalba. A csomagot csak a gazdasági hivatal bonthatja fel.

A gazdasági hivatal a leszerelő ruházatát a ruha- és fegyverzeti könyvecske alapján számba-

veszi és a becslést foganatosítja. A bebecsült tömegbeli cikkeket a becsült cikkek leltárába bevételezi, a tömegkönyvet lezárja, egyúttal pedig megszerkeszti a tömegvagyonkimutatást és azt a központi gazdasági hivatalnak megküldi.

Ha a leszerelőt a tömegvagyon megilleti, azt a gazdasági hivatal a javadalmazásból előlegezve, a leszerelő részére nyugta ellenében kézhez kifizeti, a kincstári tartozások kimutatásában előjegyzi és intézkedik, hogy az előlegezett összeget a központi gazdasági hivatal vissza térítse.

Kilépő újoncokat és próbacsendőröket saját polgári ruházatukban kell elbocsátani. Ha azonban polgári ruhájuk nem volna, részükre a selejtkészletből, a nyári hónapokban egy-egy sapka, zubbony, nadrág, ing, gatyá, nyakravaló és egy pár lábbeli, a téli hónapokban pedig még egy köpeny is kiadható.

A csendőrségnél egyhuzamban öt évet még nem szolgált legénységnek leszereléskor a használatukban volt készletből egy rendbeli viseltebb ruházatot, egy sapkát, zubbonyt, nadrágot, inget, gatyát, nyakravalót s lábbelit, téli időben pedig még egy köpenyt kell kiadni, de csak akkor, ha polgári ruházattal nem rendelkeznek.

Az öt éven túl szolgált, illetőleg felülvizsgálat alapján eligazítandó csendőröket kilépésük alkalmával, kérelmükre, ruházattal szintén az előbbi bekezdésben írtak szerint kell ellátni; ellenkező esetben az általuk beadott ezen ruházat is becslés alá vonandó.

Ha valamely ruhadarab a megkívánt minőségben rendelkezésre nem állana, az ebbeli szükségletet, a leszerelőnek tömege terhére, a becsült készletből kell kiadni. A leszerelők részére kiadott ruházatról a koronásgombokat, a hajtókát

és a rendfokozati jelvényeket, a sapkáról pedig a sapkarózsát, a koronásgombokat és a topánkákat le kell venni.

Ilyképen a leszerelőknak csakis katonai jellegűtől teljesen megfosztott egyenruházat adható ki.

27. §.

Becslések.

A csendőrlegénység leszerelése alkalmával, vagy más alkalmakkor a gazdasági hivatal raktárába beszolgáltatott ruházati cikkek pénzbeli értékének megállapítását becslésnek nevezzük.

Becslések rendszerint az alábbi esetekben fordulnak elő:

1. A csendőrségből való önkéntes kilépés alkalmával,
2. felülvizsgálat folytán történő szabadságolásnál,
3. a lovascsendőr gyalogosítása, vagy gyalogszendőrnek lovasítása esetén,
4. havidíjassá kinevezés esetén,
5. szökevény által visszahagyott tömegbeli cikkek bevételezésénél,
6. elhalálozás esetén.

A becslést a gazdasági hivatal főnökéből és két gazdasági segédmunkásból álló bizottság eszközözi.

A becslésnél a cikkek átadója jelen lehet, de ottléte nem kötelező.

A becslések foganatosításánál a bizottság a ruha- és fegyverzeti könyvecské alapján a tömegbeli cikkeket először számbaveszi és a hasznavehetetlen darabokat a még használhatóktól külön választja.

A használható darabokat, az igazolványvédőtokok és csővők kivételével, három osz-

tályba kell sorolni: I. osztályúnak a még nem használt, tehát teljesen új, valamint a csak díszben használt, teljesen kifogástalan cikkeket; II. osztályúnak a kimenőre alkalmas, jó és tiszta cikkeket; III. osztályúnak pedig az I. és II. osztályúba nem sorolható, tehát a jobban elhasznált, de kisebb javításokkal külszolgálatban, vagy iskolában még elviselhető cikkeket kell minősíteni. Kapcák nem képezik becslés tárgyát.

Az igazolványvédőtokok és csővők csak ha teljesen kifogástalanok, becsülhetők be, akkor azonban becsértékük a beszerzési ár.

A becslésnél jelenlevő tömegettulajdonosnak szavazati joga nincs, de ha a bizottsági határozattal nem értene egyet, jogában áll vélt sérelmét osztálykihallgatáson előadni. Az osztályparancsnok a ruhadarabok megtekintése mellett végérvényesen határoz; határozata ellen további fellebbezésnek helye nincs.

A megbecsült tömegbeli cikkeket a raktárban való elhelyezés előtt táblácskával kell ellátni, amelyre az osztályozás száma és a becsérték feljegyzendő.

A becslés eredménye, valamint a becslés alkalmával hasznavehetetlennek talált egyes cikkek az 5. sz. minta szerint a ruha- és fegyverzeti könyvecskébe bevezetendők; a könyvecskét a becselő-bizottság aláírja s azután a becsérték az illető tömegkönyvében azonnal bevételbe helyezendő.

A becsértéket, a becslés megtörténte után, a tömegkönyvben, valamint a tömegkövetelések és tartozások kimutatásában a tulajdonos javára kell írni, a becsült tárgyakat pedig a 9. sz. minta szerinti „Raktári leltár”-ba azonnal be kell vételezni. A helyes bevezetést a gazdasági hivatal

főnöke a leltár vonatkozó rovatában névaláírásával igazolja.

Az áthelyezésen kívül bármely módon fogyatékbba vett legénység tömegkönyvét, valamint ruha- és fegyverzeti könyvecskéjét a gazdasági hivatal irattározza, a 12. sz. melléklet szerinti tömegvagyongkimutatást pedig a fogyatékh számára következő hó 10-éig a központi gazdasági hivatalnak megküldi.

Ha becsült tárgyakból olyan nagy mennyiség volna raktáron, hogy az a rendszeresített állományra hiányzók felszerelésére előreláthatólag szükséges mennyiséget meghaladja, arról a gazdasági hivatal a kerületi parancsnokságnak jelentést tenni köteles.

28. §.

Hasznavehetetlen cikkekkel való eljárás és azok értékesítése.

Minden egyes ruházati cikket addig kell viselni, míg az olyan állapotba nem jut, hogy viselése által a csendőrség tekintélye csorbát szenvedne.

Díszbe már nem alkalmas öltözeti cikkeket szolgálatonkívüli kimenő alkalmával s ha már erre sem alkalmasak, külszolgálatban kell viselni.

Ha valamely ruházati cikk hosszú és rendszeres használat folytán, vagy pedig más oknál fogva olyan állapotba jutott, hogy még javítással sem lehet használható állapotba hozni, azt a tulajdonos nevével ellátva, a laktanya kamrájában elkülönítve, el kell helyezni, hogy az őrsparancsnok a legközelebbi osztály- vagy szárnyparancsnoki szemle alkalmával kiselejtezés végett előmutassa.

A szemlélő tisztii előljárók által használhatatlanoknak minősített és ennél fogva kiselejte-

zett tömegbeli cikkeket évente egyszer és pedig az őszi szárnyparancsnoki szemle megtörténte után azonnal az általános tömeg terhére az illetékes gazdasági hivatalhoz be kell szállítani. A kiselejtezett tömegbeli cikkeket rendszerint nem szabad feldarabolni, Ha azonban a szemlélő tisztii előljáró szükségesnek találja, úgy foltnak való darabokat a kiselejtezett köpenyekből, ujjas vállgallérokából, zubbonyokból, nadrágokból és fehérneműkből kivághat, koronás gombokat levághat. Minden szemlélő előljáró úgy az általa kiselejtezett, mint a foltozási célra feldarabolt egyes ruházati cikkek neméről és darabszámáról, a gazdasági hivatalt szolgálati jegyben még az őrsről értesíteni, a gazdasági hivatalt pedig az őrsönként összegyűjtött szolgálati jegyek alapján a beszállítás alkalmával pontosan számbavenni köteles azt, hogy a kiselejtezett cikkeket és hulladékokat hiánytalanul beszállították-e.

A foltnak való posztódarabokat és koronás gombokat az őrsparancsnok őrzi meg és szükség esetén ruhajavításokra a csendőröknek kiadja.

Kiselejtezett lábbelieket szétvagdosni és azokból egyes darabokat javítási célokra visszahagyni nem szabad.

Kiselejtezett, de fel nem darabolt tömegbeli cikkeknak a beszállításig való biztos megőrzéséről is az őrsparancsnok tartozik gondoskodni. Az ily cikkeknak a legénység által való további viselését megengedni, vagy lehetővé tenni szigorúan tilos.

A gazdasági hivatalba már beszállított vagy a leszerelt legénységtől a gazdasági hivatal által bevont hasznavehetetlen tömegbeli cikkeket foltozási vagy bármely más célra az őrsöknek csak igen kivételes esetekben, a kerületi parancsnokság engedélyével szabad kiadni.

Az örsökön kívül beosztott vagy tartósan vezényelt legénység cikkeinek kiselejtezése a közvetlen tiszt elöljáró ügyköréhez tartozik. Az így kiselejtett cikkeket szintén a gazdasági hivatalnak kell átadni.

A kiselejtett cikkeket a selejtezést eszközlő tiszt a ruha- és fegyverzeti könyvecskében leírja és a bejegyzést aláírja.

A leszerelések alkalmával hasznavehetetlennek osztályozott ruházati cikkek nem darabolandók fel, hanem az örsök által beszállított hasznavehetetlen cikkekkel együtt, az általános tömegalap javára való értékesítés végett, a gazdasági hivatal által elkülönítve, megrendők.

A hasznavehetetlen, kiselejtett tömegbeli cikkek, árverés útján, meghatározott árban, szerződött vállalkozóknak adatnak el. Az értékesítés a felszerelési anyagraktár feladata s az köteles gondoskodni arról, hogy az értékesítés iránti intézkedések évente a kellő időben fogantossáttassanak.

A gazdasági hivatal által a vállalkozó részére átadott selejtcikkekről a 14. sz. melléklet szerint szerkesztett kimutatást és a vállalkozó által a szerződés értelmében kiállított, szabályszerű, bélyeggel ellátott — nem részletes — ellennyugtát az értékesítésből befolyó összeggel együtt, az általános tömegalapba való bevételezés végett, a központi gazdasági hivatalnak kell megküldeni.

A javadalmazásból beszerzett és kiselejtett kincstári szerelvényi cikkek értékesítéséből befolyó összegeket a gazdasági hivatal külön kimutatás és a vállalkozó külön ellennyugtája alapján a vonatkozó bevételi csekkszámra javára vételezi be.

HERZKA I. KÁRPITOS

BUDAPEST, VI., JÓKAI-TÉR 9

TELEFONSZÁM: 150-08

Postatakarékp. számlasz.: 35.417

Alapítva: 1892

Kaphatók:

Rekamiék, garniturák, fotelok, sezlerek, matracok, ággybetétek, stb., kárpitozott bútorok

a legelőbb árban, kedvező díze és feltételek mellett is. Azonkívül eivállal minden e szakmába vágó munkát és javítást is.

SÁRGA JÁNOS

ÉKSZERÉSZ. ÓRÁS. MŰÖTVÖS

KIRÁLYI UDV.
SZÁLLÍTÓ

ALAPITVA: 1895.
KOLOZSVÁR

BUDAPEST, IV. KIGYÓ-UTCA 5.

· KÉPES ÁRJEGYZÉK INGYEN · KLOTILD PALOTA

Ékszerek — Ezüstneműek
Verseny- és dísz tárgyak
Eredeti svájci órák

A m. kir. csendőrség részére
részletfizetési kedvezmény!

Ékszer-, órajavítás jó t állás mellett

Csendőrtisztek, altisztek s azok családtagjai 10 havi részletre!

AZ URAK RÉSZÉRE:

Kész öltönyök, felöltők
 Hubertus-kabátok és trench-coatok
 Télkabátok, bundák
 Öltöny- és felöltőszövetek
 A H. M. új előírásának megfelelő katonai
 szövetek, egyéb egyenruhászövetek nagy
 választékban
 Férfi fehérműek
 Pullóverek, kötött mellények
 Fehérműanyagok méterszáma
 Úszóruhák, fürdőköpenyek
 Öltönyöket, felöltőket, egyenruhákat mér-
 ték szerint készítünk saját műhelyünkben

A HÖLGYEK RÉSZÉRE:

Kész női felöltők és kosztümök
 Kész női szövet és selyem, délutáni és
 estélyi ruhák
 Pongyolák, blúzok, aljak
 Pullóverek, kötött mellények s kosztümök
 Köpeny- és ruhaszövetek
 Selymek és műselymek méterszáma
 Vászonárúk, sifon stb
 Szőrmeköpenyek, bundák
 Menyasszonyi kelengyék
 Ágygarmitúrák
 Kész női fehérműek
 Damasztáru, asztali készlet, sezlontaka-
 rók, diszpárnák, szoba- és futószőnyegek
 Felöltőket, kosztümöket s ruhákat mérték
 szerint készítünk saját műhelyünkben!

WEISS GYULA RÉSZVÉNYTÁRSASÁG ÁRUHÁZA

Budapest, IV., Kossuth Lajos-utca 18.

Telefonszám: 895—41.

Fennáll 62 éve!

A m. kir. csendőrség illetményeinek változása.

A m. kir. csendőrség tényleges szolgálatban álló tagjainak illetményét az 1930. évi XXVI. törvénycikk, az annak végrehajtása tárgyában kiadott 1930. évi 3260. M. E. számú kormányrendelet, valamint az 1931. évi XXVI. törvénycikk és az annak végrehajtása tárgyában kiadott 1931. évi 5.000 és 7.000. M. E. számú kormányrendelet módosították.

Ebben az ismertetésben csak azok az illetmények és szabályok vannak felsorolva, amelyek *eltérnek* az 1931. évi Csendőrségi Zsebkönyvben ismertetett illetményektől és szabályoktól. Ha az itt közöltek a múltévi zsebkönyv megfelelő helyeinél előjegyezzük, az 1932. január 1-én érvényben levő illetményszabályok teljes összefoglalását nyerjük.

I.

Rangosztályba sorolt havidíjasok (tiszték) illetményei.

(279. oldal.)

A m. kir. csendőrség rangosztályba sorolt havidíjasainak (tiszték) havi rendszeres állandó illetményét az 1931. évi 5.000. M. E. számú kormányrendelet alapján kiadott 116.982/VI. b.—1931. számú és a 7.000. M. E. sz. kormányrendelet alapján kiadott 119.732/VI. b. 1931. számú belügyminiszteri rendeletek szerinti csökkent kiszabatban a következő kimutatás tartalmazza.

Kimutatás

a m. kir. csendőrség rangosztályba sorolt tagjai (tisztek) részére a 116.982/VI. b. 1931. és 119.372/VI. b. 1931. sz. belügyminiszteri rendeletek szerint illetékes (csökkentett) havi illetményeikről.

Rangosztály	Rendfokozat	Havidíj fokozat	Havi kiszabot		Összesen havi	Tisztiszolga-váltásig	Családi pótlék	Jégyzet
			havi-díj	csendőrségi pótdíj				
			p e n g ő					
III.	Altábornagy	.	896 75	123 25	1 020 -	11 56 pengő	Havonkint és családtagonkint 13 60 pengő	
IV.	Tábornok	.	748 -	102 -	850 -			
V.	Ezredes	1	561 -	119 -	680 -	11 84		
		2	523 60	88 40	612 -			
VI.	Alezredes	1	398 46	140 94	539 40	11 97 pengő		
		2	336 69	150 51	487 20			
VII.	Őrnagy	1	325 60	140 80	466 40	11 97 pengő		
		2	286 88	144 32	431 20			
VIII.	Százados	1	252 56	134 64	387 20	12 24 pengő		
		2	233 20	127 60	360 80			
		3	211 20	123 20	334 40			
		1	207 -	99 -	306 -			
IX.	Főhadnagy	2	190 80	88 20	279 -			
		3	165 60	95 40	261 -			
X.	Hadnagy	.	157 50	76 50	234 -			
XI.	Zászlós	.	136 80	65 70	202 50			

Korpótdíj. (Csökkentett kiszabot.) (286. oldal.)

Rangosztály	Rendfokozat	Fokozat	Kiszabot egy hónapra
			Pengő
VI.	Alezredes	1.	43 50
		2.	26 10
VII.	Őrnagy	1.	26 40
		2.	22 -
VIII.	Százados	.	22 -

A havidíj, csendőrségi pótdíj, tisztiszolgaváltásig, családi pótlék és korpótdíj illetékességre, felszámítására stb. vonatkozó és az 1931. évi zsebkönyvben ismertetett egyéb szabályok érvényben maradtak.

Lak-, istálló- és bütorbér-illetmény.
(A III. fejezet tárgyalja.)

II.

Legénységi állományú csendőregyének illetményei.

A 1931. évi Csendőrségi Zsebkönyvben foglalt ismertetés érvényes a „Ruházat” című fejezet (292. oldal) kivételével, melyet e zsebkönyv „Ideiglenes ruhagazdálkodási utasítás” című közleménye pótol.

III.

Szállásilletmény.

A lakáspénz és bútorbér illetékességére nézve az 1931. évi Csendőrségi Zsebkönyvben közzölt ismertetés érvényes a kiszabot kivételével; a 119.372—VI. b. 1931. számú belügyminiszteri rendelet szerinti kiszabotú negyedévi lakáspénzt a 326—327. oldalakon levő táblázat tünteti fel.

Istállóbér.

(298. oldal.)

Istállóbér csak azoknak a rangosztályba sorolt havidíjasoknak illetékes és engedélyezhető, akik szervezetszerűleg lótartásra vannak kötelezve, lovat tényleg tartanak és lovuk részére kincstári férőhely nem biztosítható.

Ezek az igényjogosultak kötelesek az istálló- és esetleges kocsiszínbér folyósításának engedélyezését esetről esetre a belügyminisztertől kérni.

IV.

Szolgálati utazások alkalmával felszámítható illetmények.

(298. oldal.)

1931. évi Csendőrségi Zsebkönyvben foglalt ismertetés „Általános határozványok” fejezetének tizenkettedik bekezdése érvénytelen; helyette a következők érvényesek:

„Szolgálati utazások alkalmával vasúton az alábbi kocsisztályok viteldíjai számíthatók fel:

belföldön:

III—V. rangosztályú havidíjasoknak az első, a többi rangosztályba sorolt havidíjasoknak a második, egyéb csendőregyéneknek pedig a harmadik kocsisztály viteldíja;

külföldön:

III. rangosztályú havidíjasoknak, valamint az altábornagyi helyet betöltő tábornokoknak az első, a többi rangosztályba sorolt havidíjasoknak a második, egyéb csendőregyéneknek pedig a harmadik kocsisztály viteldíja.

Elöljáró kíséretében utazó parancsörtsiszt, szolgálati utazása alkalmával vasúton ugyanazon kocsisztály igénybevételére jogosult, mint az előljáró.

Mindama személyek, akiknek a m. kir. államvasutak vonalain kedvezményes áru vasúti utazásra jogosító arcképes igazolványra igényük van — tekintet nélkül arra, hogy az arcképes igazolványt kiváltották-e vagy sem —, a szolgálati utazások alkalmával csak azt a vasúti (hajó-) menetárat számíthatják fel, amelyet az említett igazolvány alapján fizetniök kell. A kedvezményes áru vasúti utazásra jogosító arcképes igazolvány igénybevételéért azonban a m. kir. államvasutak részére járó térítési díjnak az általuk viselendő részét a naptári év folyamán teljesített első szolgálati utazásról szóló utazási számadásban felszámíthatják. A kedvezményes áru jegy váltására jogosító arcképes igazolvány kiállításai vagy meghosszabbítási (érvényesítési) díját a kincstár terhére nem lehet felszámítani.

Mindazokban az esetekben, amidőn a szolgálati utazások alkalmával a kiküldetés helye csak olyan más közlekedési vállalat járatainak igénybevételével érhető el, amely közlekedési vállalat a járatainak igénybevételénél utazási kedvezményt biztosít a m. kir. államvasutak vonalain kedvezményes áru vasúti utazásra jogosító arcképes igazolvánnyal rendelkezőknek, a közlekedési vállalat által nyújtott utazási kedvezmény igénybevételére jogosító külön igazol-

Rangosztály	Rendfokozat	Egy negyed évi					
		1.		2.		3.	
		lakbérosztályokba tartozó					
		a)	b)	a)	b)	a)	b)
III.	Altábornagy	732-69	654-32	659-54	588-77	586-15	523-45
IV.	Tábornok	680-44	601-83	612-28	541-74	549-35	481-42
V.	Ezredes	588-77	497-09	529-87	447-45	470-97	397-82
VI.	Alezredes	549-58	444-84	494-48	400-43	439-62	355-78
VII.	Őrnagy	444-84	392-59	400-43	353-17	355-78	313-98
VIII.	Százados	392-59	313-98	353-17	282-63	313-98	251-04
IX.	Főhadnagy	287-85	235-37	258-88	211-85	230-14	188-34
X.	Hadnagy	235-37	209-24	211-85	188-34	188-34	167-44
XI.	és zászlós						
	Alhadnagy és tiszthelyettes	183-12	156-99	164-83	141-32	146-54	125-40
	Törzsőrmeister és őrmester	156-99	130-87	141-32	117-57	125-40	104-50
	Csendőr és próbacsendőr	130-87	114-95	117-57	103-55	104-50	91-92
	Egy istállóért egy tisztí ló számára (egy tisztí ló állásáért)	84-79		76-24		67-69	
	Egy kocsiszínért egy tábornoki kocszi számára	45-84		41-33		36-82	

lakbérilletmény az						Megjegyzés
4.		5.		6.		
állomásokon pengő értékben						
a)	b)	a)	b)	a)	b)	
512-77	457-90	439-62	392-59	366-23	327-04	Az a) alatti tételek a 3, vagy ennél több családi pótlék élvezetében állók, a b) alatti tételek a 2, vagy ennél kevesebb családi pótlék élvezetében állók és öntlenek részére illetékesek.
476-19	421-33	408-27	361—	310-10	300-92	
412-07	347-94	353-17	298-30	248-43	294-27	
384-52	311-37	329-65	266-95	274-79	222-30	
311-37	274-79	266-95	235-37	222-30	196-18	
274-79	219-69	235-37	188-34	196-18	156-99	
201-40	164-83	172-67	141-32	143-93	117-57	
164-83	146-54	141-32	125-40	117-57	104-50	
128-02	109-73	109-73	94-05	91-44	78-38	
109-73	91-44	94-05	78-38	78-38	65-32	
91-44	80-52	78-38	68-88	65-32	57-48	
59-14		50-83		42-28		
32-07		27-55		22-80		

ványért (betétlapért) esetleg fizetendő kiállítási díjat a naptári év folyamán teljesített első ilyen szolgálati utazásról szóló utazási számadásban fel lehet számítani.

Szemleilletmények.

(302. oldal.)

A 302. oldal negyedik és a 303. lapoldal hatodik bekezdése helyett a következők érvényesek:

A szemlék megtartására és a szemleutazások alkalmával felszámítható illetmények kiszabására vonatkozólag az 1931. évi 46.226/eln. VI. c.—1931. számú belügyminiszteri rendeletben, illetőleg az ahhoz csatolt „Tervezet”-ben foglaltak érvényesek.

Fentiek szerint tehát az „Utazási költség-térítés” fejezet kiegészül a következőkkel:

Szemleutazások alkalmával a szemlélők részére a következő napidíjátalányok illetékesek:

a) szakaszparancsnokok részére örsönkint másfél adag vezénylési pótdíj;

b) szárnyparancsnokok számára 9 főnyi tényleges létszámig másfél adag, azonfelül két adag;

c) osztályparancsnokok számára ugyanazon az állomáson levő szárny (szakasz) és örs után egy és háromnegyed adag, szakaszparancsnok és örs, vagy csak az utóbbi után egy adag;

d) tanosztályparancsnok számára tanosztályonkint egy adag;

e) a nyomozó osztályparancsnok számára nyomozó alosztályonkint két-két adag;

f) kerületi parancsnokhelyettes és beosztott törzstisztek számára csak osztály-, vagy csak szárnyparancsnokság után háromnegyed adag;

ha a két parancsnokság egy állomáson van, a kettő után egy adag; gazdasági hivatal után egy adag, örs után háromnegyed adag;

g) kerületi parancsnokok számára osztály- és szárnyparancsnokság után egyenként háromnegyed adag, ha egy állomáson vannak, a kettő után egy adag; tanalosztály és gazdasági hivatal után egy adag, örs után háromnegyed adag;

h) a csendőrség felügyelőjének orvosfőnöke számára, kerületi orvosfőnökségenkint egy adag;

i) a csendőriskolák kiképzés vezetője számára az örsparancsnokképző iskola után két adag, tanalosztályonkint (tanosztállyal együtt) egy adag;

j) a csendőrség felügyelője, valamint a beosztott tábornokok részére minden megszemlélt kerület után 30—30 adag napidíj.

A szemleállomáson tartott céllövészet és a szemleállomáson kívül foganatosított járőrellenőrzés után, tekintet nélkül annak tartamára, napidíjpótlék címén feladag napidíj illetékes. Kivizsgálás, laktanyabiztosítás esetén a tényleg szükségessé vált meghosszabbítás (tehát nem szemleórák) tartama szerint 3—8 óráig negyed, 8—15 óráig fél, 15 órán felül pedig egész napidíj illetékes napidíjpótlék címén. A meghosszabbítást a legutolsó szemleórától kell számítani.

Szemleutazás közben végzett olyan külön tevékenységért, amely három óránál kevesebb időt vett igénybe, napidíjpótlékot nem lehet felszámítani.

A kerületi parancsnok, a kerületi parancsnokhelyettes, a beosztott törzstisztek, a tanosztályparancsnokok, a nyomozó osztályparancsnok, a csendőrség felügyelőjének orvosfőnöke s végül a csendőriskolák kiképzésvezetője számára, miután ők rendszerint távoleső szemleállomásokra utaznak, s az általuk megszemlélt alaku-

latok is távolesnek egymástól, az utazásnál eltöltött időre utazási pótdíjátalány címén az egy-egy utazási számadásban elszámolt napidíjátalányok végösszegének 25%-a, az osztály- és szárnyparancsnokok számára pedig ugyanennek az összegnek a 10%-a illetékes. Az utazási pótdíjátalányt közvetlenül a napidíjátalányok végösszege után, külön tételben kell elszámolni. Külön ténykedésként felszámított napidíjpótlék után utazási pótdíjátalány nem illetékes. A szemleutazási költségek (vasúti viteldíj, előfogati díj stb.) fedezésére tiszteknek utazási költségátalány illetékes. Ennek összege szemleállomásonként:

- a) szárnyparancsnok számára 4 pengő,
- b) osztályparancsnok számára 5 pengő,
- c) tanosztályparancsnok, beosztott törzstiszt, valamint őrnagy és alezredes s kerületi parancsnokhelyettes számára 6 pengő,

d) nyomozó osztályparancsnok, ezredes kerületi parancsnokhelyettes, kerületi parancsnok, a csendőrség felügyelőjének orvosfőnöke, a csendőriskolák kiképzésvezetője, a csendőrség felügyelője mellé beosztott tábornok, valamint a csendőrség felügyelője számára 8 pengő.

Azok a szemlélők, akiknek vasúti szabadjegy áll rendelkezésükre, kötelesek szemleutazásukat a szabadjegy igénybevételével eszközölni. Ebben az esetben részükre utazási költségátalány nem illetékes, hanem csak a tényleg kifizetett utazási (előfogati, stb.) költségeket számíthatják fel.

Szakaszparancsnokok a tényleg felmerült utazási költségeket, valamint a szemlén (örsmeglelésen) kívül foganatosított egyéb ténykedések (portyázás, járőrellenőrzés, nyomozás stb.) után a vezénylési pótdíjat az eddigi rendelkezések szerint elszámolhatják.

Az utazási számadásban a napidíjátalányokat nem naponként (félnaponként), hanem állomáshelyenként, ezeken belül pedig megszemlélt alakulatonként kell kimutatni és elszámolni.

Átköltözködési átalány

(307. oldal)

1. és 2. része helyett a következők érvényesek:

Az átköltözködési átalány az alábbi kiszabásban illetékes:

Az igényjogosult megnevezése	Kiszabás		
	családi pótlékban nem részesülő	1 vagy 2	3 vagy több
		családi pótlék élve. étében álló	
csendőrségi személyek részére, pengő			
Altábornagy	300	1000	1100
Tábornok		850	1000
Ezredes	220	700	850
Alezredes	170	600	700
Őrnagy	145	500	580
Százados	130	400	480
Főhadnagy	100	300	350
Hadnagy	70	250	300
Zászlós			
Alhadnagy	—	220	250
Tiszthelyettes		190	220
Törzsrőmester		130	160
Őrmester			
Csendőr	50	70	

Abban az esetben, ha egy éven belül költözködési költségmegtérítés újból illetékessé válik, a költözködési átalány csak abban az esetben fizethető ki, ha ezen alkalommal az igényjogosult az átköltözködést tényleg végrehajtja, vagyis átköltözködési ingóságait akár az utolsó, akár pedig valamely előző állomáshelyéről az új állomáshelyére szállítja.

Az átköltözködési átalány felszámításának alapját ilyen esetben a vonatkozó utazási számadáshoz az igényjogosult által csatolandó és a költözködés végrehajtására vonatkozó nyilatkozat és az átköltözködési ingóságok szállításából felmerülő költségekre vonatkozó fuvarlevél stb. képezik.

Laktanyaszerű elhelyezkedésben lévő nőtlen legénységnek költözködési utazása (áthelyezése, tartós vezénylése) alkalmával az útiköltség-térítésre, málhájának az állomásra ki- és be-, valamint átszállításából tényleg felmerült és hitelesen (fuvarlevél, hatóságilag igazolt nyugta) igazolt költségeire van igénye.

Helyi ügykódések.

(309. oldal.)

Helyi ügykódések alkalmával napidíj (hányad) nem számítható fel.

Az esetleg engedélyezett helyifuvar- (ügykódési) átalányok helyett csupán a legolcsóbb közlekedési eszköz (villamos) viteldíjtérítése számítható fel.

Budapest székesfőváros területén teljesített sürgős kirendelések alkalmával, ha a távolság a kiindulási helytől a kirendelési helyig a legrö-

videbb úton számítva 2 kilométert meghalad, 48 fillér viteldíj számítható fel.

V.

Különfélék.

A 319. és 320. lapoldalon tárgyalt „*Vasúti menetdíjkedvezmény*” fejezetének utolsó bekezdése érvénytelen.

Ezen ismertetés első fejezetében tárgyalt csökkentett illetmények alapján számítandó ki és vonandó le a nyugdíjárulék, állapítandó meg a temetési járulék és a tényleges állományban elhalt csendőrségi egyén özvegye vagy anyátlan árvája (árvái) részére az elhalálozás napját követő hó elsejétől számított háromhavi folytatólagos készpénzjárandóság.

VI.

Átalányilletmények.

(322. oldal.)

Az 1931. évi átalányilletményeknél az alábbi változások vannak:

Irodai, írószer- és irodavilágítási átalányok.

Az irodai, írószer- és irodavilágítási átalányok kiszabata a következő:

Nevezetesen	Alap		Pót	
	havi illetmény			
	P	f	P	f
A kerületi segédtiszt iroda száma:				
800 főig terjedő állomány után	30	—	—	—
Minden további 50 fő után, vagy 50 főt meg nem haladó állománytöbblet után	—	—	—	40
Könyomdai költségekre a kerületi segédtiszt részére:				
100 órsból álló kerületi parancsnokságnál	20	—	—	—
Minden további órs és különítmény után	—	—	—	18
Minden egyes osztályparancsnokság után	—	—	1	—
A kerületi parancsnok ügyésze számára	20	—	—	—
A kerületi parancsnok egészségügyi előadója számára	1	—	—	—
A törzsgazdasági hivatal száma:				
800 főig terjedő állomány után	30	—	—	—
Minden további 50 fő után, vagy 50 főt meg nem haladó állománytöbblet után	—	—	—	40
A központi gazdasági hivatal számára	18	—	—	—
A felszerelési anyagraktár számára	18	—	—	—

Nevezetesen	Alap		Pót	
	havi illetmény			
	P	f	P	f
Az osztályparancsnokság száma:				
200 főig terjedő állománnyal bíró osztályparancsnokságnál	14	—	—	—
300 főig terjedő állománnyal bíró osztályparancsnokságnál	17	—	—	—
Minden további 50 fő után, vagy 50 főt meg nem haladó állománytöbblet után	—	—	—	40
Ezenfelül minden alárendelt órs és különítmény után	—	—	—	40
Az osztály gazdasági hivatal számára:				
200 főig terjedő állománnyal bíró osztály gazdasági hivatalnál	14	—	—	—
300 főig terjedő állománnyal bíró osztály gazdasági hivatalnál	17	—	—	—
Minden további 50 fő után, vagy 50 főt meg nem haladó állománytöbblet után	—	—	—	40
Ezenfelül minden alárendelt órs és különítmény után	—	—	—	40
A nyomozó osztály parancsnokság számára	18	50	—	—
A rendőrségi összekötőtiszt részére	8	70	—	—
A motortiszt részére	2	—	—	—
A gyalog- és lovas tanosztály parancsnokságok számára az osztályparancsnokság számára megállapított átalány fele				
A lovas tanosztály számára	8	60	—	—

Nevezetesen	Alap		Pót	
	havi illetmény			
	P	f	P	f
A gyalog tanalosztály számára: A tanalosztály parancsnokság céljára	4	—	—	—
Három hónapig terjedő tanfo- lyamnál minden altiszt után egyszer s mindenkorra	1	50	—	—
Minden újonc után egyszer s mindenkorra	—	—	—	40
Hat hónapig terjedő tanfolyam- nál minden altiszt után egy- szer és mindenkorra	3	—	—	—
Minden újonc után egyszer s mindenkorra	—	—	—	40
Hat hónapnál tovább terjedő tanfolyamnál minden altiszt után egyszer s mindenkorra . .	4	50	—	—
Minden újonc után egyszer s mindenkorra	—	—	—	40
Szárnyparancsnokság számára 5 őrsig	4	—	—	—
Minden további őrs után	—	—	1	—
Szakasparancsnok számára: Minden alárendelt őrs és kül- nítmény után (kivéve a helyi őrsöt)	—	23	—	—
Őrsirodák számára: Az osztály- és szárnyparancs- nokság székhelyér	3	48	—	—
Külőrsök és különítmények után	2	32	—	—

Egyebekben az átalányokra vonatkozólag az 1931. évi zsebkönyvben közzétett szabályok érvényben vannak.

Újonnan folyósított átalányok a következők:

Tisztogatási átalány.

A laktanyafolyosók és az udvar separteté-
sére, a lakószobák és fogdahelyiségek padlóinak
havonként egyszeri felsíroltatására, a lámpák
meggyújtására és seprők beszerzésére havonként
minden egyes őrsnek és olyan tanosztálynak
vagy alosztálynak, amely nincs őrsrel közös
laktanyában elhelyezve 4 pengő, mint állandó és
a kincstárral szemben elszámolás alá nem eső
átalány jár, mely minden hó 1-én előlegesen
kifizetendő. A kerületi, osztály- vagy tan-
osztályparancsnokság székhelyén lévő őrsnek
azonban azon esetben, ha a laktanyában szolgál-
tatot teljesítő legénységi egyének száma a 15
főt meg nem haladja, a laktanya tisztántartá-
sára pótlék fejében a 4 pengő alapátalányon fe-
lül havonként 2 pengő, 16—30 főnyi állomány-
többlet után 4 pengő és ezen felül havi 6 pen-
gővel több jár.

A külön laktanyában elhelyezett tanalosztály
tisztogatási átalánya szintén a fentiek szerint
állapítandó meg. Az alapátalány a tanalosztály-
parancsnokság után illetékes.

Fogdahelyiségek után járó átalány.

Takarók és szalmazsákok tisztítására, to-
vábbá szalmazsákok új és utántöltésére minden
ágyneműkészlet után évente 2 pengő 10 fillér jár.

Ezen átalány a rendszeresített ágynemű-
készletre csak azoknak az őrsöknek illetékes,
ahol fogda tényleg van.

Az átalány minden év január hó 1-én
fizetendő.

Átalány a legénységi ágyneműek tisztántartására.

Minden legénységi egyén részére 4 lepedő és 2 vánkoshéj van rendszeresítve; ezen tárgyak mosatása, illetve kicserélése május hó 1-től október hó végéig minden 14-ik napon, november hó 1-től április hó végéig pedig havonta egyszer eszközendő. A lepedő egyszeri mosatásáért, mint állandó átalány, havonként előlegesen 10 fillér és egy vánkoshéj mosásáért 6 fillér jár, mely összeg a rendszeresített létszámhoz képest számítandó fel.

Szalmazsáktöltési átalány.

Ez, a minden év szeptember hó 1-én eszközendő teljes új töltésre, továbbá a minden év március 1-én, június 1-én és december 1-én való utántöltésekre jár.

Az e végre beszerzendő ágyszalma bevásárlására meghatározott évi átalány: a teljes új töltésre 80 fillért és minden utántöltésre 40 fillérrel számítva, 1 pengő 20 fillért tesz ki, mely összeg az örsöknek a rendszeresített létszám után havi részletekben fizettetik.

A lovas örsöknek a loápolók után ugyan ezen átalány jár.

M. kir. belügyminisztérium.

Belügyminiszter: dr. vitéz Keresztes-Fischer Ferenc.

Államtitkár: dr. Blaha Sándor.

A belügyminisztérium rendészeti osztályainak főnöke: Betöltetlen.

Helyettese: dr. Kovács Dénes c. miniszteri tanácsos.

A belügyminisztérium csendőrségi osztályainak ügyköre:

I.

VI. b. (csendőrségi szolgálati) osztály:

a) Szolgálati ügyek:

Tiszti és legénységi állomány megállapítása; szervezeti és területi beosztási ügyek; új alakulatok felállítása, alakulatok megszüntetése, áthelyezése, lovasítása és gyalogosítása; lóállomány megállapítása; közbiztonságra vonatkozó összes ügyek; döntés elvi jelentőségű szolgálati ügyekben; összpontosítások, megerősítések és karhatalmi kivezénylések;

fegyverhasználatra és fontosabb közbiztonsági zavarokra vonatkozó ügyek tárgyalása.

A csendőrség közbiztonsági szolgálata ellen intézett panaszok elintézése, amennyiben azok nem fegyelmi vagy hadtörvényszéki eljárás alá tartoznak;

a csendőrségi és polgári hatóságok között fel-